

ENGLANDS HANDELS- OG TOLDPOLITIK I HOVEDTRÆK EFTER VERDENSKRIGEN.

Af J. C. Jørgensen.

Under Verdenskrigen indførte Finansminister McKenna i 1915 de efter ham benævnte „McKenna duties“ (33 $\frac{1}{3}$ pCt. ad valorem paa Films, Ure, Personautomobiler, Motorcykler og Musikinstrumenter), der kun var tænkt at være rene Krigsforanstaltninger til Beskatning af Luksus og til Indskrænkning af overflødig Indførsel. Endvidere nedsattes i 1916 en Komité med *Lord Balfour* som Formand til Undersøgelse af den Handels- og Industripolitik, som skulde antages efter Krigen.

Komitéen afgav dels i 1917 en foreløbig og dels i 1918 en endelig Beretning¹⁾. Af denne sidstes handelspolitiske Del er der navnlig Grund til at anføre, at Komitéen med Hensyn til Toldtarifen som Forhandlingsmiddel („means of bargaining“) udtaler, at der er en Tendens til at overdrive Nyttens af en Tarif til at opnaa Toldnedsættelser hos andre Lande for derved at udvide ens Eksportmarked, idet begge Parter for at have en Margin ved Forhandlingerne erfaringsmæssigt hæver deres Toldsatser til en højere Grænse end Hensynet til Landets økonomiske Interesse kræver, samt at Traktatnedsættelserne sjældent ligger under de oprindelige Satser, med mindre saadanne Nedsættelser faktisk har været paatænkt. Komitéen nærede dog ingen Tvivl om, at Evnen til at give Indrømmelser er et Middel til at opnaa saadanne, men Muligheden af at bruge Tarifen i Forhandlingsøjemed synes ikke at være tilstrækkelig Grund for England til at indføre omfangsrige Toldafgifter. Det vigtigste var efter Komitéens Mening at sikre Hjemmemarkedet for de britiske Industrier, og Nedsættelser i de i denne Hensigt

¹⁾ Komitéen kommer i sin Beretning ogsaa ind paa Spørgsmaalet om interalleret økonomisk Samarbejde, men da dette viste sig at være urealistisk, er Komitéens Bemærkninger herom udeladte i nærværende Fremstilling.

ENGLANDS HANDELS- OG TOLDPOLITIK I HOVEDTRÆK EFTER VERDENSKRIGEN.

Af J. C. Jørgensen.

Under Verdenskrigen indførte Finansminister McKenna i 1915 de efter ham benævnte „McKenna duties“ (33 $\frac{1}{3}$ pCt. ad valorem paa Films, Ure, Personautomobiler, Motorcykler og Musikinstrumenter), der kun var tænkt at være rene Krigsforanstaltninger til Beskatning af Luksus og til Indskrænkning af overflødig Indførsel. Endvidere nedsattes i 1916 en Komité med *Lord Balfour* som Formand til Undersøgelse af den Handels- og Industripolitik, som skulde antages efter Krigen.

Komitéen afgav dels i 1917 en foreløbig og dels i 1918 en endelig Beretning¹⁾. Af denne sidstes handelspolitiske Del er der navnlig Grund til at anføre, at Komitéen med Hensyn til Toldtarifen som Forhandlingsmiddel („means of bargaining“) udtaler, at der er en Tendens til at overdrive Nyttens af en Tarif til at opnaa Toldnedsættelser hos andre Lande for derved at udvide ens Eksportmarked, idet begge Parter for at have en Margin ved Forhandlingerne erfaringsmæssigt hæver deres Toldsatser til en højere Grænse end Hensynet til Landets økonomiske Interesse kræver, samt at Traktatnedsættelserne sjældent ligger under de oprindelige Satser, med mindre saadanne Nedsættelser faktisk har været paatænkt. Komitéen nærede dog ingen Tvivl om, at Evnen til at give Indrømmelser er et Middel til at opnaa saadanne, men Muligheden af at bruge Tarifen i Forhandlingsøjemed synes ikke at være tilstrækkelig Grund for England til at indføre omfangsrige Toldafgifter. Det vigtigste var efter Komitéens Mening at sikre Hjemmemarkedet for de britiske Industrier, og Nedsættelser i de i denne Hensigt

¹⁾ Komitéen kommer i sin Beretning ogsaa ind paa Spørgsmaalet om interalleret økonomisk Samarbejde, men da dette viste sig at være urealistisk, er Komitéens Bemærkninger herom udeladte i nærværende Fremstilling.

indførte Afgifter kunde sandsynligvis gives, hvor det er fordelagtigst af Hensyn til Opnaelse af gensidige Indrømmelser fra fremmede Lande.

Med Hensyn til en eventuel Toldbeskyttelse stiller Komitéen følgende Forslag:

- a) Beskyttelse af Hjemmemarkedet mod Dumping,
- b) Beskyttelse af „Nøgleindustrier“,
- c) For andre Industrier kun Beskyttelse af saadanne særlig udvalgte, som maa opretholdes enten af Hensyn til Statens Sikkerhed eller paa Grund af deres Betydning for Landets økonomiske Styrke og Velbefindende,
- d) Præference til de britiske Dominions og Besiddelser.

I Erkendelse af, at Beskyttelsen, selv for et begrænset Antal Industrier, vil give Anledning til Krav om lignende Støtte for andre Instrier, foreslaar Komitéen, at der skal oprettes et særligt Raad til at undersøge Ansøgningerne fra de forskellige Industrier. Det ledende Princip skulde være, at Industrierne for at faa Beskyttelse skulde være af Betydning for Opretholdelsen og Udviklingen af Nationens økonomiske Styrke og Kraft eller af Betydning for Forsyningen med militære Fornødenheder. Forinden en Toldbeskyttelse anbefales, skal Raadet tage andre Former for Statshjælp i Betragtning saasom Produktionspræmier, Præference med Hensyn til Regeringens eller andre offentlige Myndigheders Kontrakter, statsfinansiell Støtte og indre Organisation af de paagældende Industrier. Endelig skal Raadet ogsaa stadig have Konsumenternes og Arbejdernes Interesser in mente.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Præference til Dominions og Kolonierne havde Komitéen i sin midlertidige Betænkning af 1917 givet den chamberlainske Præferenceordning sin Tilslutning, og paa Rigskonferensen samme Aar („The Imperial War Conference 1917“) vedtoges en Resolution i samme Retning. I den endelige Betænkning af 1918 gjorde Komitéen imidlertid opmærksom paa, at en effektiv Præference forudsætter Told paa et stort Antal Levnedsmidler, eventuelt ogsaa paa Raastoffer, hvad den ikke anser for ønskeligt. Derimod kunde den anbefale et mindre omfattende Præferencesystem for de Varer, som under alle Omstændigheder skal belægges med Told nu eller i Fremtiden.

Med Hensyn til de praktiske Resultater af den af England efter Verdenskrigen førte Toldpolitik og den dermed i Forbindelse staaende Rigspræferencepolitik skal følgende anføres:

De tidligere gældende Finanstoldsatser, som under Krigen blev udvidet til ogsaa at omfatte Tændstikker,, er stadig blevet bevaret og er nu gennemgaaende højere end i 1913—14.

Som et Udslag af Balfour-Komitéens Forslag vedtoges endvidere i 1921 den saakaldte „Safeguarding of Industries Act“, som omfatter:

- A. Beskyttelse af Nøgleindustrier med $33\frac{1}{3}$ pCt. Værditold. Som Nøgleindustrier anføres i Loven: optisk Glas og Dele af optiske Instrumenter, Glas- og Porcelænsvarer til Laboratoriebrug, videnskabelige Maaleinstrumenter, Kemikalier, men en Gennemlæsning af Toldtarifen vil hurtig overbevise en om, at det drejer sig om Hundredsevis¹⁾ af betydningsfulde Varer. Denne Del af Loven udløb i August 1926, men blev paa Finansloven for samme Aar forlænget for 10 Aar, samtidig med at Tolden paa optisk Glas blev forhøjet med 50 pCt.
- B. 1. Told mod Valutadumping, som hovedsagelig kom til Anvendelse over for en Række Varer fra Tyskland ($33\frac{1}{3}$ pCt. ad valorem). Denne Lovbestemmelse var tidsbegrænset til 18. August 1924 og traadte da ogsaa ud af Kraft.
2. Mulighed for Told mod ordinær Dumping. Denne Bestemmelse er vel stadig gældende, men er endnu aldrig anvendt.

Dernæst bør nævnes „Dyestuffs (Import Regulation) Act“ af 1920, som for et Tidsrum af 10 Aar indtil 15. Januar 1931 forbyder Indførsel af Farvestoffer uden særlig Tilladelse. Dette Forbud, der som bekendt spillede en betydelig Rolle ved Indgaaelsen af den internationale Konvention angaaende Ophævelse af Forbud og Restriktioner, stammer fra Krigen, hvor Indførsel af tyske Farvestoffer var forbudt, hvilket havde til Resultat, at der opstod to store Fabriker i England. I en i 1917 af „Committee on Textile Trade“ afgivet Beretning anbefales det at opretholde Indførselsforbudet efter Krigen, hvilket ogsaa skete ved kgl. Proklamation af 1. Juli 1919 paa Grundlag af § 43 i „Customs Consolidation Act“ af 1876. Da denne Proklamation imidlertid i December 1919 af Dommer Sankey erklæredes for ugyldig, blev Indførslen fri, indtil der ved ovennævnte Lov af 1920 var tilvejebragt lovmæssigt Grundlag.

Med Hensyn til Toldpræferencen til de øvrige Rigs-

¹⁾ Det store Antal Varer skyldes en stærk Specialisering af Kemikalierne.

dele¹⁾ tog den britiske Regering i 1919 det afgørende Skridt til at bryde med den siden 1860 fastholdte Grundsætning om ikke at give særlige Toldbegunstigelser til disse, idet den paa Finanslovn af 1919 indfrie det i 1917 givne Løfte. Præferencesatser blev givet paa Finanssatserne, saaledes med $\frac{1}{6}$ af Satserne paa The, Kaffe, Kakao, Cikorie, Korender, tørrede og præserverede Frugter, Sukker, Glukose, Melasse, præserveret og konserveret Mælk, Soya, Motorsprit, Tobak samt henholdsvis med 40, $33\frac{1}{3}$ og 30 pCt. paa Vin og ca. 15 pCt. paa Spirituosa. Endvidere indrømmedes der en Præference paa $\frac{1}{3}$ af McKenna-Toldsatserne. Dertil kom, at den $33\frac{1}{3}$ pCt.s Toldsats til Beskyttelse af de i I Del af „Safeguarding of Industries Act“ omtalte Nøgleindustrier og Toldsatserne efter Lovens II Del mod Valutadumping, ikke skulde erlægges af Varer fra de øvrige Rigsdele.

Disse Indrømmelser tilfredsstillede ikke Dominions, navnlig fordi Fødemidler var undtaget fra Toldpaalæg, og paa den paa Opfordring af Australien paany i 1923 afholdte „Imperial Economic Conference“ gik den australske Premierminister stærkt i Breschen for en saadan Told. Denne blev i Overensstemmelse med Regeringens Toldpolitik afvist, men til Gengæld afgav Regeringen Tilsagn om at ville foreslaa Parlamentet dels at forøge den tidligere Præference (tørrede Frugter skulde blive helt toldfri, Sukker- og Tobakspræferencen stabiliseres i 10 Aar, Vin af en vis Styrke faa en Præference af $\frac{2}{3}$ mod tidligere $\frac{1}{3}$) og dels at skabe Mulighed for ny Præference, idet nye Varer saasom Raaæbler, præserveret Laks, Hummer, Krebs og Krabber samt Honning skulde belægges med Told men være toldfri, naar de indførtes fra Dominions eller Kolonier. Dernæst lovede Parterne hverandre at ville gøre alt for at udvikle den interimperiske Handel samt i størst mulig Udstrækning søge at give hverandre Fortrinsbehandling paa andre Omraader end Told. Endelig skulde der nedsættes en teknisk Komité („Imperial Economic Committee“), som skulde opretholde Kontinuiteten i Arbejdet og medvirke til de vedtagne Resolutions Udførelse.

Disse Forhandlinger om en udvidet Toldpræference til Rigsdelene gav Stødet til, at Spørgsmaalet om en Toldbeskyttelse atter blev rejst i England som et egnet Middel mod de Onder, hvorunder Staten og Landet led 3: synkende

¹⁾ Jfr. nærmere J. Clan: Den britiske Præferencepolitik (i Nationaløkonomisk Tidsskrift 1923 og 1927).

Statsindtægter og stigende Arbejdsløshed. Under den i Slutningen af Aaret indtræffende Valgkampagne søgte Regeringens Fører Baldwin at komme bort fra de doktrinære Stridigheder og tog til Orde for en opportunistisk Toldpolitik. En Række nye Toldsatser skulde indføres i det Øjemed at forhøje Statsindtægterne og derved skaffe tilstrækkelig Kapital til at forny og udvide Produktionen; at ophjælpe og støtte de Industrier, som led under unfair Konkurrence; at tilvejebringe et Vaaben ved Forhandlinger om Nedsættelse i fremmede Toldtarifer, der afskar britiske Varer Adgang til fremmede Markeder samt endelig at kunne give en effektiv Præference til Dominions og Kolonierne. Undtaget fra eventuelle Toldpaalæg skulde dog være Hvede, Mel, Havre, Kød, derunder Faarekød og Bacon, Ost, Smør og Æg, men Staten skulde holde Landbruget skadeløs ved en Bonus i Form af et Tilskud paa 1 £ pr. opdyrket acre Land. Endelig skulde der ske en Nedsættelse af Te- og Sukkertolden.

Det baldwinske Program vandt imidlertid ikke fuld Tilslutning indenfor Unionistpartiet, idet den imperialistiske Fløj med Austen Chamberlain i Spidsen ansaa det for utilstrækkeligt til at tjene som Grundlag for en virkelig Præferencepolitik, medens den frihandelsvenlige Del af Partiet var bange for, at Baldwins Planer kun var Indledning til en konsekvent Beskyttelsespolitik; det lykkedes derfor kun saa nogenlunde at holde Partiet sammen. De liberale Fører, Lloyd George, udtalte sig for Frihandel samt for Ophævelse af „McKenna-Afgifterne“ og „Safeguarding of Industries Act“, og den af ham ledede Fraktion af det liberale Parti gik sammen med den asquithske til Valg mod Baldwin. Paa det absolute Frihandelsstandpunkt stod ogsaa Arbejderpartiet.

Baldwin led da ogsaa ved Valget den 7. December 1923 et stort Nederlag, og Arbejderpartiet dannede Regering med McDonald som Chef. Den nye Regering erklærede, at den ikke vilde røre ved den Præference, der alt var gældende Lov, men maatte forbeholde sig sin Stilling med Hensyn til selve de Toldsatser, paa hvilke Præferencen var givet. I saa Henseende fremsattes og vedtoges hurtigt Forslag om at halvere Tolden paa Sukker, The, Kakao, Kaffe og Cikorie, medens Til lægsafgiften paa tørret Frugt helt ophævedes; derhos bragte Regeringen saavel McKenna-Afgifterne som Valutadumpingtoldsatserne i „Safeguarding of Industries Act“ til Ophør, henholdsvis fra 1. og 18. August 1924. De paa disse Toldsatser grundede Præferencer formindskedes eller bortfaldt saaledes helt.

Endvidere forkastede Parlamentet, omend ikke uden en vis Ængstelse, i Juni 1924 de ovenfor omtalte paa Konferencen 1923 givne Tilsagn fra britisk Side om nye Toldsatser, der skulde muliggøre en udvidet Toldpræference til Rigsdelene.

Da den konservative Regering efter Arbejderpartiets Fald i 1924 med overvældende Majoritet atter kom til Roret med Baldwin i Spidsen, genetableredes Stillingen fra 1924 paa det toldmæssige Omraade. Finanstoldsatserne sattes op til deres gamle Højde, der indførtes nye Toldsatser paa Silke, Silkevarer og Kunstsilke, McKenna-Afgifterne sattes i Kraft igen, der indførtes en Told paa Humle med deraf følgende Ændring af Tolden paa Øl, ligesom man gennemførte de Toldsatser, paa hvilke der var givet Løfte om Præference i 1923, forsaavidt det ikke indeholdt Told paa Levnedsmidler,

Det betydningsfuldeste Skridt i protektionistisk Retning i England blev dernæst taget ved den nye „Safeguarding of Industries“ Ordning, det saakaldte „White paper of 3. February 1925“, hvorved der skabes Mulighed for paa Finansloven at indføre Told for bestemte Industrigræne for et begrænset Tidsrum. Den paagældende Industri, der anser sig for berettiget til Beskyttelse, skal indgive Ansøgning til Handelsministeriet („Board of Trade“), bilagt Bevismateriale. Derefter træffer „Board of Trade“ Bestemmelse om, hvorvidt der kan siges at være det fornødne Grundlag for en nærmere Undersøgelse, som i bekræftende Fald dernæst overdrages en af „Board of Trade“ udnævnt Komité. Hvis denne sidste støtter Andragendet, og der dernæst opnaas Enighed mellem „Board of Trade“ og Finansministeriet, forelægges Forslaget Underhuset, som nævnt, i Form af en „Finance Bill“.

I „White paper“ er der fastlagt nøjagtige Regler for „Board of Trade“s Bedømmelse af, hvorvidt der foreligger et vel begrundet Tilfælde til Overvejelse. „Board of Trade“ maa være overbevist om 1) at det drejer sig om en Industri af væsentlig Betydning („substantial importance“) og 2) at der finder en overordentlig Konkurrence Sted fra Udlandet, der har til Følge, at Beskæftigelsen i Produktionen af de nævnte Varer i England er alvorlig truet. 3) De paagældende Industrier maa dernæst paavise, at Forholdene i de Lande, hvorfra Hovedkonkurrencen stammer, i en eller flere Henseender er saa forskellige fra de i England gældende, at Konkurrencen derved bliver „unfair“; 4) „Board of Trade“ er endelig berettiget til, uden Hensyn til om de øvrige Betingelser foreligger, at afslaa en Underøgelse, naar det mener, at den paagældende Industri i

England ikke drives med passende Ydeevne og Økonomi („with reasonable efficiency and economy“) eller Paalæggelsen af en Told paa de paagældende Varer vil udøve en alvorlig og ugunstig Virkning paa Beskæftigelsen i andre Industrier, som anvender de nævnte Varer i deres Produktionsproces.

Disse Betingelser er indarbejdet i den for Undersøgelseskomitéen givne Instruks, af hvilken skal anføres følgende yderligere Bestemmelser:

- a) fremmede Varer af den paagældende Art skal indføres og forbruges i England i unormale Mængder.
- b) de saaledes indførte fremmede Varer skal sælges eller udbydes til Salg til Priser, som ligger under de Priser, til hvilke lignende Varer med Fordel kan fremstilles i England,
- c) som „unfair“ skal Konkurrencen anses, naar den skyldes følgende Aarsager: 1) Valutadepreciering i en saadan Grad, at der skabes en Eksportpræmie, 2) Subsidier, Præmier eller andre kunstige Fordele, 3) slette Arbejdsvilkaar, det være sig med Hensyn til Løn, Arbejdstid eller andre Forhold sammenlignet med engelske Forhold,
- d) Komitéen skal endelig udtale sig om, hvorvidt den paagældende Industri maa have Krav paa Told og i bekræftende Fald, hvor høj skal Tolden da være for at give Kompensation for den „unfair“ Konkurrence.

I Henhold til denne Ordning er der lagt Told paa Varer som Blonder og Broderier, Knivsmedearbejder, Handsker, Glødenet, Indpakningspapir, Bordporcelæn og visse Pottemagerarbejder, emallerede Varer samt Knapper. Derimod har Andragender om Told for Superfosfat, Aluminiumsvarer (Gryder og Kasseroller), Uld- og Hørstoffer, Uld- og Bomuldstrikoiage, Metalrammer, Laase- og Smæklaase til lette Tasker, Haandtasker o. lgn. af Læder eller imiteret Læder, Lommetørklæder, Lagner, Dækketøj ikke kunnet bevilges.

For alle disse Satser gives Præference til Rigsdelene.

Vil man af denne ret usystematiske Ny-Protektionisme i England søge at fremdrage de mest karakteristiske Træk, vil man se, at den — bortset fra Humletolden — ikke yder Landbruget nogen Beskyttelse. Hovedvægten lægges paa en Industribeskyttelse, som samtidig tjener til Fremme af den for Øjeblikket i England foregaaende Forskydning i Eksporten fra de store Stabelindustrivarer til Kvalitets- og Specialitetsvarer.

De til Støtte for Bevægelsen givne Motiver, som har været afhængige af Tidspunktet for Afgifternes Indførelse, har været

følgende: 1) Fiskale Hensyn, 2) Krigens Krav, 3) Middel til Bekæmpelse af Valutadumping, 4) Beskyttelse af det indenlandske Marked og 5) Fremme af imperialistiske Maal.

Til første Gruppe hører selvsagt de fra tidligere Tid bestaaende Finanstoldsatser, ligesom det fiskale Hensyn kan have spillet ind ved Silke- og Kunstsilketolden. Til den anden Gruppe hørte oprindelig McKenna-Afgifterne, men efter Krigen bliver Formaålet med deres Bevarelse beskyttelsesmæssigt og fiskalt. Ogsaa Forbudet for Farvestoffer og Beskyttelsen af Nøgleindustrier var oprindelig dikteret af Hensynet til Krigen, men kommer efterhaanden til at staa som Udtryk for den konservative Regerings mere eller mindre aabenbare Beskyttelsesvilje og de bag denne staaende økonomiske Kredse; navnlig den 10-aarige Forlængelse af Afgifterne for Nøgleindustrierne saavel som de paa Grund af „White paper“ indførte Afgifter maa ses under dette Synspunkt.

Hvad særlig disse sidste „Safeguarding of Industries“ Toldsatser angaar, kan man uden at gaa nærmere ind paa de enkelte Betingelser sikkert paastaa, at de angivne Retningslinier er ret elastiske og i givet Tilfælde kan benyttes til Indførelse af ikke faa Toldsatser. Den hittidige Anvendelse har da ogsaa i Udlandet skabt en Formodning om, at England nu var i Færd med at opgive den Frihandelspolitik, som snart i et Aarhundrede havde dannet Tyngdepunktet i dets økonomiske Politik, og at det gradvis vilde glide over i Protektionisme. Thi selv om den konservative Regering ved sin Tiltrædelse har erklæret, at der ikke skulde blive sat Toldafgifter i Kraft, som kunde ligestilles med almindelig Beskyttelsestold, har den dog til Bekæmpelse af „unfair udenlandsk Konkurrence“ indført en Række Afgifter, som stærkt har Karakteren af Beskyttelse. Regeringen har vel afvist en Ansøgning om Told for Jern- og Staalindustrien ud fra den Betragtning, at hvis den gik med til Beskyttelse af en saa betydningsfuld national Industri, vilde den ikke kunde modsætte sig lignende Andragender fra en Række andre Industrier; men Frygten for mere Beskyttelse kan dog ikke helt afvises, saa meget mere som Regeringen ikke staar ganske klar i Spørgsmaalet Beskyttelsestold eller Frihandel. Meningerne indenfor Kabinettet om dette yderst vigtige økonomiske Spørgsmaal er aabenbart delte. Paa den anden Side kan anføres, at selv om den ny-protektionistiske Bevægelse i England tenderer henimod en Handelspolitik, som er i Strid med Liberalismens Frihandelsideal, staar England dog, saalænge Hovedparten af Næringsmidler og Raastoffer og alle de store Sta-

belindustrier: Jern-, Staal-, Maskin-, Skibsbygnings-, Bomulds- og Kulindustrien er uden Beskyttelse, endnu som det vigtigste Land med Frihandelskarakter. Foreløbig søges Erhvervslivet — i Overensstemmelse med Kommissionsbetænkningen — støttet væsentlig ved andre Midler end Told, nemlig ved Eksportkredit (jfr. Export Credits Scheme; (1920)), Laan til Oprettelse af produktive Foretagender eller til Indkøb af engelske Varer til Udstyrelse af saadanne Foretagender („Trade Facilities Act“; (1921—26)) og Subventioner (Roesukkerindustrien, Kulindustrien, Landbruget), Mærkning af Varer („Merchandise Marks Act of 1927“), Overførelse af Arbejdere fra et Sted til et andet til Afhjælpning af Arbejdsløsheden for de ca. 1 Million Arbejdsløse („Industrial Transference Board“), Sir Alfred Monds Plan, ligesom det maa erindres, at en Del af de protektionistiske Foreteelser er at anse som midlertidige overordentlige Foranstaltninger til Afhjælpning af en økonomisk Krise.

Hvilken Retning Englands økonomiske Politik vil tage i Fremtiden, vil i sidste Instans afhænge af, i hvor høj Grad de bag Beskyttelseskravet staaende økonomiske Kræfter kan skaffe sig Indflydelse hos den afgørende politiske Faktor, det britiske Parlament. Englands økonomiske Struktur med dets Afhængighed af international Handel taler vel endnu ikke for et definitivt Brud med de hidtil fulgte økonomiske Grundlinier, men paa den anden Side er der Momenter til Stede, som kan bevirke en saadan Ændring. Den hidtidige individualistiske Opbygning af det engelske økonomiske Samfund bliver i stedse højere Grad — ligesom i andre Lande — erstattet af en organiseret og centraliseret Økonomi, hvis Hovedrepræsentanter ikke mere bliver Enkeltforetagender men monopolistiske Danelser, Karteller og Truster, for hvilke den frie Konkurrence, Liberalismens Grundprincip, ikke er Maalet men derimod den ved Sæmmenslutning (nationalt og internationalt) sikrede Beherskelse af Markedet. Som Eksportindustrier bliver disse ikke i samme Grad som Enkeltforetagender interesseret i Frihandel, men vil efter tysk og amerikansk Mønster lægge langt større Vægt paa et beskyttet Hjemmemarked som Basis for Eksport. Med Koncentrationen følger Magt og Midler til gennem politisk Indflydelse at tage Staten og Statsmidler i sin Tjeneste til Varetagelse af sine Interesser. Et ydre Tegn herpaa er, at Industrien foruden sin økonomiske Repræsentation („Federation of British Industries“) har dannet „British Commonwealth Union“ med økonomisk-politisk Formaal. Hertil kommer, at vide Kredse af Befolkningen, navnlig Arbejderne, („Tradeunions“) ikke som

tidligere alene er orienteret qua Forbrugere men ogsaa som Producenter, d. v. s. Helhedens Interesse erstattes af Specialinteresser for bestemte Erhverv, som kræver Særfordele mod Indrømmelse af Særfordele til andre Erhverv („quid pro quo“). Endelig kan anføres Kravet om Opretholdelsen af en bestemt Levestandard samt Hensynet til den toldpolitiske Udvikling i andre Lande.

Alt tyder paa, at selv om England endnu ikke kan ventes at træffe klar Afgørelse mellem Liberalisme og Protektionisme, i Særdeleshed hvad Handelspolitiken angaar, vil Fremtiden staa i Brydningens Tegn.

Hvad endelig angaar Spørgsmaalet om, hvilken Indflydelse Hensynet til de øvrige Rigsdele (Dominions og Kolonier) kan faa i den antydede Retning, er der Anledning til at minde om, at Spørgsmaalet om Indførelse af en Levnedsmiddeltold, som er den, der interesserer Rigsdelene mest, ikke har været drøftet — ikke officielt i hvert Fald — siden den i 1923 afholdte „Imperial Conference“, idet Spørgsmaalet ikke stod paa Dagsordenen for 1926-Konferencen. Stor Kraft er jo blevet sat ind paa en frivillig Købspræference baseret paa en vældig Oplysnings Propaganda, ligesom en Præference søges iværksat paa andre Omraader, Immigration, Transport etc. At slutte herfra, at Sagen er døet hen, vilde sikkert være urigtigt; der findes stadig et stort Parti i England, som mener, at dette Middel er det bedste til at knytte Riget sammen, og som fastholder, at en moderat Told ikke vil virke skadelig paa den store forbrugende Befolknings økonomiske Livsvilkaar.

Handelstraktatmæssig har England i det store og hele fulgt sin tidligere Linie, d. v. s. rene, ubetingede Mestbegunstigelsestraktater og kun undtagelsesvis indrømmet særlige Toldbegunstigelser, nemlig hvor Modkontrahentens Politik har gjort saadanne absolut paakrævede (Spanien og Grækenland). Traktater er afsluttet med saadanne Lande, med hvilke England ikke tidligere havde egentlig Traktat (Spanien 1922 og 1927) eller Traktater opsagt (Grækenland 1926, Jugoslavien 1927, Rumænien Noteveksling af 1927 og Siam 1925) eller Traktatforholdet afbrudt paa Grund af Krigen (Tyskland 1924, Østrig 1924 og Ungarn 1926) eller med nyoprettede Stater (Czekoslovakiet 1923, Finland 1923, Estland Noteveksling 1920, Traktat 1926, Letland 1923, Litauen Noteveksling 1922 og Polen 1923). Hertil kommer en Noteveksling med Albanien 1925 og en modus vivendi med San Salvador Noteveksling af 1927.

Af disse Traktater er der særlig Grund til at fremhæve

Traktaten af 31. Oktober 1922 med Spanien, hvor England maatte binde Toldfriheden for en Række Varer (Jernmalm, Kork, Vindruer, Valnødder, Hasselnødder, Mandler, Løg, Tomater, Appelsiner, Bananer, Olivenolie og præserverede Grøntsager) og give Toldbinding for Vin, Brændevin og Rosiner mod særlige Tarifindrømmelser i Spanien. Efter Spaniens handelspolitiske Omslag er den gensidige Toldtarifaftale imidlertid bortfaldet ved Tillægsoverenskomsten af 5. April 1927, og Toldforholdet Landene imellem er nu ordnet paa ren Mestbegunstigelsesbasis. Overfor Grækenland maatte England i Traktaten af 16. Juli 1926 binde Korendetolden (paa 2 sh. pr. cwt.) mod særlige Toldindrømmelser i Grækenland. Men efter at England som nævnt er blevet frigjort overfor Spanien, staar det — bortset fra den nævnte Undtagelse overfor Grækenland — paa fuldstændig toldautonomt Grundlag. I Traktaten med Jugoslavien har England derimod ligesom i tidligere Traktater opnaaet ensidige Toldindrømmelser.

Af de øvrige Traktater skal blot omtales Traktaten af 2. December 1924 med Tyskland, hvorved dette Land i toldpolitisk Henseende blev ligestillet med andre Lande. Af særlige Bestemmelser i denne Traktat bør nævnes Artiklerne 1 og 2 i Protokollen. Efter den første af disse Artikler forpligter Parterne, da Traktaten er sluttet paa Basis af Mestbegunstigelse, sig til den videst mulige Fortolkning af denne. I Særdeleshed forpligter de sig til — omend med Forbehold af Retten til at gribe til egnede Forholdsregler til Opretholdelse af deres Industri — ikke at benytte deres Toldtarif eller andre Afgifter som et Middel til Diskrimination mod den anden Parts Handel og dernæst til med Velvilje at behandle ethvert Tilfælde af saadan Diskrimination som Følge af Toldsatser og lignende Afgifter eller som Følge af vilkaarlig og ubillig Toldklassifikation. Efter Artikel 2 forpligter Parterne sig til indenfor de af Traktaten dragne Grænser ikke at paalægge, gennemføre eller bibeholde nogen Told eller Afgifter, som er særlig skadelig for den anden Part; endvidere til ved Toldændringer og Fastsættelse af nye Toldsatser, forsaavidt de berører Modpartens Interesser, at tage tilbørligt Hensyn til Gensidigheden og Udviklingen af de to Landes Handel paa rimelige og billige Vilkaar („fair and equitable terms“), idet den tyske Regering fuldtud tager i Betragtning den gunstige Behandling, som i Øjeblikket tilstaas tyske Varer ved Indførsel til England. Ifald nogen af Parterne mener, at bestemte af den anden Part fastsatte Afgif-

ter ikke er i Overensstemmelse med ovennævnte Tilsagn, er de enige om straks at optage mundtlige Forhandlinger.

I Henhold til disse Bestemmelser protesterede Tyskland mod de i Henhold til „White paper“ indførte engelske „Safeguarding“-Afgifter og gjorde gældende, at disse Afgifter ikke skulde finde fuld Anvendelse paa tyske Varer, eller at Tyskland skulde have Ret til at ændre den Mestbegunstigelsesbehandling, som hidtil var tilstaaet engelske Varer eller at erholde Indrømmelser for andre tyske Varer. Ved de i den Anledning førte Forhandlinger nægtede England dog at imødekomme det første Forlangende, men gik paa den anden Side ind paa at give visse Indrømmelser paa andre Afgifter, navnlig Silketolden.

Til Belysning af Englands Udenrigshandel efter Verdenskrigen, sammenlignet med 1913, skal følgende Tabeller anføres:

	Indførslen Mill. £	pCt. af Ver- denshan- delen	Udførsel Mill. £	pCt. af Ver- denshan- delen	Indførsels- overskud Mill. £
1913	659	16,48	525	13,93	134
1920	1.710		1.335		375
1921	978		703		275
1922	899		720		179
1923	977		767		210
1924	1.139	17,89	801	13,01	338
1925	1.168	17,79	773	12,43	395

Indførslen (Specialhandel) fordelt paa Lande (pCt.).

	1913	1924
Tyskland	11,56	3,11
Østrig		0,21
Belgien	3,43	3,14
Danmark	3,59	4,39
Spanien	2,03	1,63
Frankrig	6,19	5,19
Italien	1,11	1,50
Norge	1,03	1,00
Holland	3,48	3,69
Rusland	5,75	1,33
Sverige	2,09	1,95
Schweiz	1,40	1,45
Tyrkiet	0,70	0,22
Kina	0,44	0,88
Straits Settlements	0,70	0,30
Indien	5,48	5,72
Japan	0,58	0,57
Syd Afrika	0,91	0,85
Ægypten	2,45	3,22
Nigeria	0,34	0,73

	1913	1929
Australien.....	3,96	3,45
New Zealand.....	2,47	3,49
Argentina.....	6,18	6,61
Brasilien.....	0,70	0,32
Canada.....	4,46	5,51
Chile.....	0,65	0,79
Cuba og Porto Rico.....	0,54	1,08
U. S. A.	19,77	19,57
Andre Stater.....	6,36	17,24

Udførslen (Specialhandel) fordelt paa Lande (pCt.).

	1913	1925
Tyskland.....	7,74	5,72
Østrig.....	—	0,29
Belgien.....	2,52	2,42
Danmark.....	1,14	1,50
Spanien.....	1,49	1,33
Frankrig.....	5,51	4,02
Italien.....	2,78	2,43
Norge.....	1,17	1,05
Holland.....	2,94	3,21
Nigeria.....	0,71	1,11
Australien.....	6,56	7,78
New Zealand.....	2,06	2,99
Argentina.....	4,31	3,77
Brasilien.....	2,37	2,09
Canada.....	4,53	3,57
Chile.....	1,14	0,78
Cuba og Porto Rico.....	0,44	0,35
U. S. A.	5,38	6,74
Andre Lande.....	11,32	20,40

Betalingsbalance.

Mill. £	1913	1924
Indførselsoverskud (ædelt Metal indbefattet).....	158	341
Nettoindkomsten ved Skibsfarten (incl. Bunkerkul, Olie og Proviant til fremmede Skibe).....	94	130
Nettoindkomst ved Anlæg i Lande.....	210	185
Kommission.....	25	40
Andre Tjenester.....	10	15
Usynlig Udførsel ialt.....	339	370
Indkomst, som staar til Raadighed til oversøiske Anlæg....	181	29
Nye oversøiske Emissioner paa Londonermarkedet.....	198	134
Deficit ÷ i Betalingsbalancen.....	÷ 17	÷ 105

Litteraturfortegnelse.

- J. A. Hobson*: The New Protectionism, London 1916.
 Final Report of the Committee on Commercial and Industrial Policy after the War, London 1918.
- J. M. Robertson*: The New Tariffism, London 1918.
- Carl Wolfgang Frhr. v. Wieser*: Der finanzielle Aufbau der englischen Industrie (Herausgegeben von Ernst Herzenberg), Jena 1919.
- Franz Eulenburg*: Neue Grundlagen der Handelspolitik (Zweiter Teil), München und Leipzig 1925.
- Joseph Bergfried Esslen*: Die Politik des Auswärtigen Handels, Stuttgart 1925.
- Dr. F. Heyer*: Zur Geschichte der britischen Industrischutzölle (Weltwirtschaftliches Archiv 1925—1926).
- F. L. McDougall*: Sheltered Markets, London 1925.
- Committee on Industry and Trade*: Survey of Overseas Markets, London 1925.
- Report on the Royal Commission on the Coal Industry (1925). London 1926.
- Francis Francis*: The Free Trade Fall, London 1926.
- League of Nations*: Memorandum on Balance of Payments and Foreign Trade Balance (Volume I: 1910—1924) Geneva 1925, (Volume II: 1911—1925), Geneva 1927.
- Dr. Charlotte Leubuscher*: Liberalismus und Protektionismus in der englischen Wirtschaftspolitik seit dem Kriege, Jena 1927.
- Alfred Mond*: Industry and Politics, London 1927.
- Aristocles C. Piltavachi*: La Politique douanière des trois principaux Etats européens et celle de la Société des Nations, Paris 1928.
- Handbook of Commercial Treaties &c., between Great Britain and Foreign Powers, London 1912 og 1924.
- Handbook of Commercial Treaties, Washington 1922 (United States Tariff Commission).
- J. Clan*: Den britiske Præferencepolitik (Nationaløkonomisk Tidsskrift 1923 og 1927).
- En Række Beretninger fra „Board of Trade Journal“ angaaende Beskyttelse af de enkelte Industrier.
-